

метод pracy socjalnej, szczególnie z grupami w trudnej sytuacji; migrantami, uchodźcami, ofiarami wojen i konfliktów oraz ofiarami kryzysów zdrowotnych, ekonomicznych a także kryzysów psychicznych i innymi. Potrzebne jest także spojrzenie na pracę socjalną jako na ważne globalne wyzwanie.

Warto podkreślić, że z inicjatywy Międzynarodowej Federacji Pracowników Socjalnych tegoroczny międzynarodowy dzień pracy socjalnej przypadający na 16 marca 2021 roku jest organizowany pod hasłem; „*Jestem, bo jesteśmy. Wzmacnianie solidarności społecznej i globalnej łączności*”. Ten globalny przekaz do pracowników socjalnych jest ważnym i znaczącym apelem o budowanie i wzmocnienie solidarności społecznej. Jest on również znakomitą okazją do odpowiedzi na pytanie: co więcej możemy zrobić aby wzmocnić solidarność społeczną, każdy z osobna i wszyscy razem ?.

Bibliografia

1. Grewinski, M (2013). Od redakcji. Empowerment o polityce aktywnej Integracji 1,3-4.
2. Król, K (2019). Praca socjalna wobec procesów globalizacji. W: A. Cygan, M. Olejniczak (red) Współczesne wyzwania i dylematy w pracy socjalnej. Wyd. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie .
3. Międzynarodowa Federacja Pracowników Socjalnych (MFPS). Pobrano z <http://ifsw.org/get-involved/global-definition-of-social-work/> Międzynarodowa Federacja Pracowników Socjalnych (MFPS). Pobrano z : http://cdn.ifsw.org/assets/ifsw_102423-10.pdf

Юлія Лєзнова

*Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка*

ІМІДЖ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент
Світлана Білозерська*

Постановка проблеми. У сучасному українському суспільстві, який втратив багато колишніх орієнтирів, професія вчителя немає колишніх висот, і необхідність її реабілітації не викликає сумніву. Проблема формування іміджу

педагога, дослідження його структурних компонентів, оцінка якісного взаємозв'язку іміджу та педагогічної діяльності в сучасному освітньому процесі є однією із значних і актуальних.

Безумовно, це не означає, що раніше до цієї проблеми ніхто не звертався. Аналіз робіт філософів Ф. Бекона, Г. Лебона, М. Монтеня і ін., говорить про інтерес до іміджевих механізмів громадських відносин, формування специфічного соціального мислення, умінь міркувати і діяти в міжособистісному просторі, прогнозувати реакцію з боку інших людей і співвідносити свої дії з цими реакціями. Вже тоді простежується уважне ставлення не тільки до зовнішнього вигляду людини, але і до її ціннісних орієнтацій, яке враження вона справляє тут і зараз і яку роль це враження відіграє в її професійному та суспільному житті.

Ф. Кузин зазначає, що суть створення іміджу полягає в тому, щоб змусити інших людей бачити вас таким, яким ви побажаєте, і піднести себе так, щоб вони сприйняли ваш образ позитивно. Основною метою цих зусиль є граничне використання всього того, що гарно у нас представлено, уникнення негативних проявів, які можуть принизити нашу професійну, політичну чи особистісну, чисто людську репутацію [2].

Інші вчені, наголошують на тому, що імідж, це в першу чергу, розповідь про себе, символ, який без слів говорить оточуючим про те, на якому щаблі суспільної драбини ви стоїте, до якого кола професій належите, який ваш характер, темперамент, смак і ваші фінансові можливості [1; 3]. Є. Позднішев зазначає, що імідж – це «образ, який цілеспрямовано формується і надає емоційно-психологічний вплив на певних осіб з метою популяризації, реклами і т.д. Імідж – це візуальна привабливість особистості» [4, с. 8].

Виклад основного матеріалу. У повсякденному розумінні слово імідж вживається до людини в двох сенсах: як зовнішній вигляд людини і як його репутація. Насправді ці дві грані образу злиті. При характеристиці зовнішнього вигляду оцінюється репутація. Можна сказати, що імідж – це образ, що включає внутрішні і зовнішні характеристики.

Л. Мітіна, розглядаючи імідж вчителя, стверджує про важливість позитивного освітнього простору для його формування. «Вчителі визначаються в непрофесійному середовищі дуже швидко, більшість педагогів заганяють в прокрустове ложе застарілих і неконструктивних традицій свою індивідуальність, самотність» [1, с.23].

Імідж вчителя розглядається вченими в рамках професійного іміджу і є особистісним феноменом, який має соціально-психологічну природу, детерміновану суб'єктом особистості педагога як фахівця-професіонала. Він відображає значущі особливості особистості, професійної діяльності і спілкування, поведінки і зовнішнього вигляду педагога.

Спираючись на наявні визначення іміджу, виділимо його складові:

- особистісні здатності;
- внутрішній рівень (особистісний, професійний, поведінковий компоненти);
- зовнішній рівень, що включає візуальний, аудіальний, кінестетичний компоненти, при домінуючому впливі професійного компонента [28].

Особистісні здатності включають в себе здатність до саморегуляції (розуміння сенсу життя і установки на пошук цілі, значущість знань, праці, професійного престижу, свободи, відповідальності і т.д.); здатність до самовизначення щодо ідеалу, норм, правил спілкування, мислення, волевиявлення, на основі яких формуються уявлення, поняття, оцінки і т.п., будуються життєві плани, орієнтовані на професійне та особистісне зростання й самовдосконалення; особливості духовного стилю життєдіяльності вчителя, характерного для конкретного часу і конкретних народів; здатність до самопізнання – пізнання себе в процесі оформлення власних думок, почуттів, емоцій, обов'язків і переживань; зростаюче усвідомлення і визнання власної унікальності, розвиток самоповаги; прагнення до самовдосконалення та самоактуалізації – спрямованість до високого ідеалу, можливості духовного розвитку та актуалізації морально-духовного потенціалу вчителя для оптимізації педагогічної діяльності, роботи з інформацією, обміну досвідом, здібностями, вміннями, навич-

ками, результатами діяльності; особливості перетворення, передачі і засвоєння соціального досвіду.

Не менш значущими у структурі іміджу педагога є зовнішній вигляд, використання вербальних і невербальних засобів спілкування, внутрішня відповідність образу професії – внутрішнє «Я».

Внутрішній образ вчителя, що відповідає обраному фаху, виявляється у його професійній культурі й мисленні, емоційності й творчому настрої, привабливості й вишуканості, внутрішній стійкості й гідності, позиції й ступені мобілізації тощо. Внутрішнє «Я» розкривається через темперамент, характер, мотивацію, спрямованість, інтереси, здібності, самооцінку, моральні та вольові якості, компетентність, конструктивне міжособистісне спілкування, вміння здійснювати педагогічний вплив. Внутрішній образ – це особиста культура вчителя: безпосередність і свобода, привабливість, емоційність, гра уяви, витонченість, шлях постановки і вирішення проблем, уміння презентувати себе, асоціативне бачення, внутрішній настрій на творчість, витримка в публічних умовах та інші складові [3].

Внутрішня відповідність образу професії – провідна зі складових педагогічного іміджу. Тут мається на увазі внутрішнє прийняття педагогом цінностей, вироблення особистісних якостей, відповідних професії вчителя. Цьому сприятимуть:

- 1) достатня самооцінка, впевненість в собі;
- 2) соціальна і особиста відповідальність;
- 3) бажання змінюватися і постійно самовдосконалюватися.

За експериментальними даними психологів, зовні привабливі люди легше домагаються симпатій навколишніх. Проте, зовнішня привабливість повинна доповнюватися такими якостями як впевненість в собі і самовладання, рішучість і психологічна гнучкість, а також авторитет. Ці якості є для вчителя професійно необхідними. Адже не тільки візуальна привабливість, а й вербальна поведінка є основою персоніфікації. Учитель може донести інформацію не тільки словом, а й інтонацією, темпом мови, паузою і т.д.

Кожен педагог просто зобов'язаний бути красивим. Тут мова йде не стільки про зовнішню красу, скільки про внутрішню. Він повинен бути цікавим для учнів як особистість. Часто педагог втрачає авторитет своїх вихованців тому, що нецікавий як особистість. А без інтересу до особистості педагога немає інтересу до предмета. Як би не був професійно підготовлений учитель, він просто зобов'язаний постійно удосконалювати свій власний імідж, який включає і візуальну привабливість.

Самопрезентація в педагогічному процесі також необхідно, як знання методики викладання предмета і методів впливу на учнів, в особливостях самопрезентації складається педагогічний образ учителя. Самопрезентація, як спосіб самовираження і поведінки, спрямовані на створення сприятливого враження, думки або відповідного ідеалу. Як показали дослідження, 25% вчителів, які починають свою кар'єру, зазнають найбільших труднощів у ситуаціях первинного контакту з учнями. Феномен першого враження – один з найважливіших етапів руху процесу взаємодії і фундамент формування педагогічного іміджу. Необхідно, щоб імідж знаходився в єдності з внутрішніми установками вчителя, співвідносився з його характером і поглядами [1].

Висновки. Таким чином, професійний імідж педагога представлено нами як інтегративну, соціально-психологічну характеристику особистості педагога. Аналізуючи сутність і структуру поняття імідж педагога, розкрити різними авторами, слід відзначити схожість їх точок зору. Кожен із авторів розглядає професійний імідж як систему взаємопов'язаних компонентів в основі якої виділяють: особистісні здатності (професійно значущі особистісні якості), загальнокультурну і професійну грамотність, вербальну і невербальну комунікацію, культуру зовнішнього вигляду.

Позитивний імідж, як особливий особистісний інструментарій, полегшує встановлення контактів з іншими людьми, роблячи процес взаємодії з ними більш ефективним. Володіючи потужним психотерапевтичним ефектом, імідж наділяє педагога професійною впевненістю і комунікабельністю, дозволяючи найкращим чином проявитися діловим якостям людини.

Список використаної літератури

1. Джалилова Ф.Н. Структурные компоненты профессионального имиджа педагога / Ф.Н. Джалилова, Н.Р. Мадаминава. // Молодой ученый. — 2012. — № 12 (47). — С. 461-463. — URL: <https://moluch.ru/archive/47/5827/>
2. Кузин Ф.А. Современный имидж делового человека, бизнесмена, политика / Ф.А. Кузин. М: Ось-89, 2008. 511с.
3. Патрикеева Е.Г. Имидж современного учителя глазами учеников / Е. Г. Патрикеева // Молодой ученый. - 2016. - № 10 (114). - С. 1372-1374. - URL: <https://moluch.ru/archive/114/29712/>
4. Познишев Є.В. Імідж як соціально-психологічні категорія та її методологічні засади / Є.В. Познишев // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету.2014. С.132-137.
5. Савчин М.В. Здатності особистості: монографія / Мирослав Савчин. - Київ : Академія, 2016. – 285с.

Ольга Логвись

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ ЗВО У СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Вступ із постановкою проблеми. Українське суспільство сьогодні переживає глибокі трансформаційні процеси в усіх сферах свого існування, відбуваються кардинальні реформи й у системі освіти. Сучасні тенденції розвитку освіти вимагають формування зрілої, свідомої та самостійної особистості педагога, котрий здатен бути лідером для своїх учнів. Концепція НУШ передбачає перезавантаження української освіти, зміну акцентів та пріоритетів з процесу на результат із використанням ефективних методів практичної психології, особистісно орієнтоване навчання та виховання, що вимагає психологізації освітнього процесу шляхом підвищення психологічної компетентності усіх учасників освітнього процесу. У контексті радикального оновлення системи освіти психологічна служба сучасного закладу освіти покликана сприяти покращенню умов для розвитку кожного суб'єкта освітнього процесу, здійснювати психологічну підтримку і надавати допомогу всім учасникам освітнього